

MUŞ'TA SULAK ALANLAR VE KUŞ TÜRLERİ

Bu Proje; Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı, Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından finanse edilmiştir.

“Muş'ta Sulak Alanlar ve Kuş Türleri Projesi”(Protokol No: 2023-M-192)

MUŞ'TA SULAK ALANLAR VE KUŞ TÜRLERİ PROJESİ

PROJENİN AMACI:

Muş ilimizin zengin sulak alanları ve kuş türlerine yönelik koruma bilincinin yükselmesine, gelişmesine katkıda bulunmak. Muş ilimizde mevcut olan sulak alanların yerel, ulusal ve uluslararası ortamlarda yazılı, görsel, dijital yayınlar ile Türkçe ve İngilizce tanıtımını yapmak. Geniş çevrelere ulaşılarak vatandaşların doğamıza ait olan tüm varlıkların korunması yönlerindeki dikkat ve ilgilerinin artmasına fayda sunmak, Yapılan ve devam eden çalışmalarımızı daha somut ve ulaşılabilir hale getirmek, Derneğimizin çalışma kapsam ve kapasitesini kuvvetlendirerek daha geniş kesimlere ulaşmak, daha etkin ve daha verimli çalışmalarda bulunmaktadır.

PROJENİN KONUSU

Projemizin temel konusu; Muş'ta Sulak Alanlar ve Kuş Türlerinin dijital, yazılı ve görsel materyaller ile kayıt altına alınması, kamuoyunun bilgisine sunulmasıdır. Projede oluşturulacak olan matbu, dijital, görsel veri kaynakları ile projenin bitiminden sonra uzun yıllar hedef kitleye hitap etmek. Bu maksatla projemiz özelde Muş ilinde yaşayan bireyler olmak üzere 7'den 70'e tüm kesimlere hitap etme özelliğindedir. İlimiz coğrafyasının doğal bitki örtüsü, sulak alanlarının zenginliği ve temel göç güzergâhında bulunması özelliklerinden dolayı tür ve varlık olarak zenginliğe sahip bulunmaktayız. Su havzaları, sazlıklar ve sulak alanlarımızın zenginliği ilimizdeki kuş çeşitliliği ve sayısının yüksek olmasındaki en önemli etken olarak görülmektedir. Ancak bu zenginliğimiz hakkında kamuoyunun yeterli bilgisi bulunmamaktadır.

Çağın getirmiş olduğu çeşitli gelişmelerin etkisi ile doğal varlık alanlarımız bilerek veya bilmeyerek tahribatlara uğramakta, bu konularda kamu ve özel kesimden kişi ve kuruluşlar tarafından önleyici çalışmalarda bulunmaya çalışılmaktadır. İlimiz coğrafi yapısı henüz ciddi ve telafisi yüksek maliyetler gerektiren tahribatlara maruz kalmamıştır. Ancak, mevcut ve muhtemel her türlü tahribatlara karşı daha çok ve daha etkili tedbirlerin geliştirilmesi yönlerindeki bilincin kuvvetlenmesi gerekiyor.

Üç tarafı denizlerle kaplı, akarsuları, gölleri, sazlıkları, çeşitli sulak alanları ve bitki zenginliği ile Ülkemiz çok yüksek bir coğrafi güce sahiptir.

Ülkemizin genel itibari ile sahip olduğu coğrafi gücü içinde Muş ili ayrıca bir zenginliği barındırıyor. İl coğrafyasının tamamını kapsayacak yönde çok zengin sulak alanlarımız, su kaynaklarımız var.

Bulanık Gölü, Kaz Gölü, Hamurpet Gölleri, IRON Sazlıkları, Karasu, Murat Nehirleri, Kocasu ve Kaynarca Çayları, il genelinde yer alan çeşitli büyüklükteki göller ve sazlıkları, mevsimsel dereler, göletler, Alparslan 1 ve Alparslan 2 Baraj gölleri ve su kaynakları ile sulak alan zengini bir coğrafyaya sahibiz.

Ayrıca zengin bitki örtüsü ile çeşitli canlıların il coğrafyasında hayat bulmasına elverişli ortamlar oluşturuyor.

Su kuşları, alıcı kuşlar ve karasal kuşlar açısından ülkemiz; Afrika, Ortadoğu, Avrupa, Avrasya ve Rusya bölgelerini kapsayan bir alanda önemli ve çok zengin göç rotalarına ev sahipliği yapıyor.

Muş ilimiz bu rotalardan birinde yer alıyor. Bu rotalardan biri Muş ilinden geçiyor. Kuzeyden Güneye, Güneyden Kuzeye göç hareketliliğinin yanında Muş ili bir kavşak özelliği sunarak kuzeydoğu ve güneybatı yönlerindeki göç hareketliliğini bahar ve güz dönemlerinde Muş ilinde görebiliriz. Bu nedenle il coğrafyasında çeşitli kuş türlerini görebiliriz.

Ülkemizin tamamına yakın bölgelerinde Bahar, Yaz, Güz ve Kış dönemlerinde kuş türlerinin hareketlerini incelemek mümkündür.

Muş ili sahip olduğu coğrafi güç ve zenginliğinin içinde uluslararası ortamda nesli tehlike veya risk altında bulunan türlere de ev sahipliği yapıyor. Toy, Turna, Tellî Turna, Anadolu Dağ Turnası, Mezgeldek(küçük toy) gibi.

Uluslararası ölçekte nesli tehdit, tehlike ve risk altında bulunan Toy Kuşlarının Avrupa, Avrasya ve ülkemiz ölçeğindeki ön büyük popülasyonu Muş, Malazgirt ve Bulanık ovalarında, bozkırlarında ve kısmen Varto bölgesinde yer alıyor. Ülkemizde 4. Tür turna olarak adlandırılan Anadolu Dağ turnalarının birkaç ailesi Varto, Malazgirt, Bulanık'ta yer alıyor. Tellî Turnaları ise göç zamanlarında görebiliyoruz. Yuva alanlarını henüz tam olarak tespit edemedik.

Ekolojik denge içinde kuşlar önemli bir yere sahiptirler.

Doğal yapının sadeliğinin, ne kadar kirlendiği veya tahribata uğradığının göstergelerini kuşların varlıklarını inceleyerek tespit edebiliriz.

Sevindirici, umut ve mutluluk veren güçlü ve zengin tabiat varlıklarımız var. Fakat doğal hayata bilerek veya bilmeyerek her geçen gün zarar vermeye devam ediyoruz.

Sulak alanlarımızın ve canlıların her türlü tahribatlara karşı korunması, gelecek nesillere bütün olarak teslim edilmesi doğaya ve geleceğe yönelik hayati önemdeki sorumluluklarımızdandır.

Kaçak veya bilinçsiz avcılık, çevreye bıraktığımız atıklar, sulak alanların kirlenmesi, kurutulması, kaynaklarının, yönlerinin, akış rejimlerinin değişmesine neden olan etkenler, evsel ve endüstriyel atıklar çevrede, ekolojik dengede tahribatlara nedenler oluşturabilir. Gelişen koruma bilinci ve alınan tedbirlerin meydana gelen tahribatlardaki artış hızını aşması gerekiyor.

Ova köylerinin tamamında, Karasu ve Murat Irmağı ile Kocasu ve Kaynarca çaylarının ve göllerin, sazlıkların, sulak çayırların çevrelerindeki hemen tüm köylerde ve köy içlerinde çok sayıda leylek yuvaları yer alır. Bolluk, bereket simgesi olarak kabul edilen leyleklere büyük ilgi gösterilir. Bu durum turnalar içinde geçerlidir. Yöre halkı turnalara da büyük ilgi gösterir. Fakat turnalar biraz çok ürkek olduklarından insan yerleşkelerinden ve insan etkisinden uzak alanları tercih ediyorlar. Güvende olduklarını anladıklarında Turnaların da geçmiş dönemlerde olduğu gibi Tüm Anadolu'daki sayılarının artacağına inanıyoruz.

Kuş türleri için kuluçka süreçleri en hassas ve en güçsüz oldukları dönemlerdir. Onların yuvalarına, yuvalarının olduğu alanlara yaklaşmamız onları çok fazla rahatsız ve tedirgin edebilir. Bazı türlerin yuvayı kalıcı olarak terk etmelerine neden olabilir.

Telli Turna Doğa Derneği olarak 10 yılı aşan bir süredir ilimiz coğrafyasındaki doğal hayatın korunmasına yönelik araştırmalar ve sosyal çalışmalara devam etmeye çalışıyoruz.

Sulak alan zengini olan Muş ilinde 400'den fazla kuş türünün olduğunu varsayıyoruz.

İl genelinde gördüğümüz kuşların büyük çoğunluğunu yerli tür olarak kabul edebiliriz. Bahar, yaz ve güz dönemlerini burada geçiriyorlar. Mevsim ve hava şartlarına göre ve ortalama 3, 4 veya 5 aylığına gidip kışın son döneminde geri gelmeye başlıyorlar. Burada üreyip, çoğalıyor ve kısa süreliğine gidip geri geliyorlar. İlimizde kış mevsimi olsa bile hiç göç etmeyen veya kısmen göç eden türler de bulunuyor.

Uzun bir yolculuk gerektiren göç hareketliliğinde kuşlar yüksek efor sarf ediyorlar. Bazı türler 20 km bazı türler 10.000 km veya daha fazla göç hareketliliği içinde bulunuyorlar. Bunun için iyi beslenmeleri, güçlü ve sağlıklı olmaları gerekiyor. İlimizin zengin tabiatı göç süreçlerinde çok sayıda ve çeşitli kuş türlerini misafir ediyor. Göç zamanlarında bu çeşitlilikleri rahatlıkla görebiliriz.

Su, bütün canlıların var olabilmeleri, gelişmeleri, varlıklarını devam ettirebilmeleri için zorunlu, doğal bir kaynaktır.

Uzmanların ve su bilimcilerin(hidrolog) kabul ettikleri verilere göre ülkeler sahip oldukları su kaynaklarına göre üçe ayrılmaktadır.

Su Potansiyelleri Bakımından Ülkeler

<i>Su Zengini Ülkeler</i>	Yılda ortalama Kişi Başına 10.000 metre küp ve daha fazla su varlığına sahip olanlardır.
<i>Su Stresi İçinde Ülkeler</i>	Yılda ortalama kişi başına 1.000 metre küp 2.000 metre küp su potansiyeline sahip ülkelerdir.
<i>Su Kıtlığı İçinde Ülkeler</i>	Yılda ortalama kişi başına 1.000 metre küpten daha az su varlığına sahip olan ülkelerdir.

Türkiye su kaynakları bakımından Ortadoğu'da özel ve ayrıcalıklı yere sahiptir. Ülkemizdeki yerleşim alanları çoğunlukla akarsu, göl ve denizlere yakın konumdadır. Türkiye üç tarafı denizlerle çevrili bir yarımadaanın tüm özelliklerine sahiptir. Barajlar, birçok küçük baraj ve göletler, göller, sulak alanlar, sazlıklar, mevsimsel ve sürekli dereler, akarsu ve nehirlerimizin varlığı Türk ekonomik gücüne, sosyal, kültürel, psikolojik gücüne olumlu etkiler sunar.

—Türkiye yeraltı ve yerüstü suları bakımından zengin bir ülkedir.

—Türkiye'nin su kaynakları her zaman kendisini yenilemekte ve güçlendirmektedir.

—Doğu Anadolu'da birbirine paralel yüksek dağ sıraları uzanır.

—Dağlardan kaynaklanan akarsular, oluşturdukları vadiler boyunca akarak denizlere, göllere ve kapalı havzalara veya yeraltı su havzalarına ulaşırlar.

—Akarsular ve göller bakımından ülkemiz bölge ülkelerinin en zenginidir.

Ülkemiz su gücü, varlığı ve potansiyeli ile "Su Zengini" niteliğine sahip görünüyor.

Ülkemizin genel itibari ile sahip olduğu coğrafi gücü ve zenginliğinin içinde Muş ili ayrıca bir zenginliği barındırıyor. Çok zengin ve il coğrafyasının tamamını kapsayacak yönde sulak alanlarımız, su kaynaklarımız var.

Bulanık Gölü, Kaz Gölü, Hamurpet Gölleri, IRON Sazlıkları, Karasu, Murat Nehirleri, Kocasu ve Kaynarca Çayları, il genelinde yer alan çeşitli büyüklükteki göller ve sazlıklar, mevsimsel ve sürekli dereler, kaynak suları, göletler ve su kaynakları ile sulak alan zengini bir coğrafyaya sahibiz.

Canlı türlerinin büyük çoğunluğu sulak alanların içinde veya çevresinde yaşarlar. Su kaynakları tüm canlılar için birinci varlık kaynağı olduğundan dolayı "Muş'ta Sulak Alanlar ve Kuş Türleri" çalışması: "Sulak Alanlar" ve "Kuşlar" olarak iki temel kısımda ele alınmıştır. Saygılarımızla,

Telli Turna Doğa Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı
Kasım AVCI

Sulak alan: Tabii veya suni, devamlı veya geçici, suları durgun veya akıntılı, tatlı, acı veya tuzlu, denizlerin gelgit hareketlerinin çekilme devresinde altı metreyi geçmeyen derinlikleri kapsayan, başta su kuşları olmak üzere canlıların yaşama ortamı olarak önem taşıyan bütün sular, bataklık, sazlık ve turbiyeler ile bu alanların kıyı kenar çizgisinden

itibaren kara tarafına doğru ekolojik açıdan sulak alan kalan yerleri, ifade eder.

Suni sulak alan: İçme, kullanma ve sulama suyu temini ile elektrik üretimi maksadıyla yapılan baraj ve göletlerden uluslararası öneme sahip sulak alan kriterlerinden en az birine sahip insan eliyle yapılmış su yapıları ve çevresinde oluşan sulak alan ekosistemleridir.

Sazlık alan:Saz(Typha sp.), kamış (Phragmites sp.), hasırotu (Schoenoplectus sp.), kofa (Juncus sp.) gibi bitki türlerinin geliştiği alanlardır.

Sulak alan sınırı: Ulusal ve mahalli öneme haiz sulak alanlarda tampon bölge sınırından geçen hattır.

Sulak alan yönetim planı: Sulak alanların akılcı kullanımını sağlamak üzere koruma, kullanma, araştırma, izleme ve denetim gibi etkinliklerin ve tedbirlerin tümünü bütüncül bir yaklaşımla tanımlayan planlardır.

Sürdürülebilir kullanım bölgesi: Doğal veya yarı doğal olmak üzere, açık su yüzeyleri, lagünler, nehir ağızları, tuzlalar, geçici ve sürekli tatlı ve tuzlu su bataklıkları, sulak çayırlar, sazlıklar ve turbalıklar ile bu ekosistemler ekolojik olarak destekleyen kumul, kumsal, çalılık, ağaçlık, subasar orman gibi habitatlarda insanların balıkçılık, sazcılık, turba çıkarımı, ormancılık, toplayıcılık, tarım ve hayvancılık gibi ekonomik faaliyetlerinin geleneksel olarak sürdürülmesine izin verilen bölgeyi ifade eder.

Sulak Alanların Koruma ilkeleri:

- Sulak alanların kirletilmemesi, doğal yapılarının ve ekolojik karakterlerinin korunması zorunludur. Her türlü arazi ve su kullanım planlamalarında, sulak alanların işlev ve değerlerinin korunması gözetilir.
- Sulak alanlarda biyolojik çeşitliliğin korunması ve geliştirilmesi için ilgili idaresince gerekli tedbirler alınır veya aldırılır.
- Sulak alanların koruma kullanma dengesine ve geliştirilmelerine katkı sağlayacak faaliyetler desteklenir ve teşvik edilir.
- Ekolojik karakteri bozulmuş sulak alanların rehabilitasyonu sağlanır.
- Kurutulmuş sulak alanların teknik ve ekonomik olarak uygun olanlarının geri kazanımı için gerekli tedbirler alınır.
- Sulak alanlarda su kuşları popülasyonlarının korunmasına ve arttırılmasına itina gösterilir.
- Havzada yapılacak proje ve faaliyetlerin sulak alana etkisi dikkate alınır.
- Sulak alanların korunması, tescili, planlaması ve yönetiminde 21/3/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu hükümleri dikkate alınır.

WETLANDS AND BIRD SPECIES IN MUŞ

This Project; It was financed by the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Turkey, General Directorate of Civil Society Relations.

Within the scope of the "Wetlands and Bird Species in Muş" Project (Protocol Number: 2023-M-192), they were printed in 1,000 copies of 200 pages each to be presented to the public free of charge.

PROJECT: WETLANDS AND BIRD SPECIES IN MUŞ

PURPOSE OF THE PROJECT:

To contribute to the development of conservation awareness regarding the rich wetlands and bird species of Muş province. To promote the wetlands existing in Muş Province in local, national and international environments through written, visual and digital publications in Turkish and English. To reach out to a wide circle of people and to increase citizens' attention and interest in the protection of all assets belonging to our nature; To make our completed and ongoing work more concrete and accessible; To reach wider audiences and to work more effectively and efficiently by strengthening the working scope and capacity of our association.

SUBJECT OF THE PROJECT:

The main subject of our project is to record Wetlands and Bird Species in Muş with digital, written and visual materials and present them to the public.

To appeal to the target audience for many years after the end of the project with the printed, digital and visual data sources to be created in the project. For this purpose, our project has the feature of appealing to all segments of society, from 7 to 70, especially individuals living in Muş province.

We have a richness in terms of species and assets due to the natural vegetation of our province's geography, the richness of its wetlands and its location on the main migration route. The richness of our water basins, natural vegetation and wetlands is seen as the

most important factor in the high diversity and number of birds in our city. However, the public does not have enough information about this wealth.

With the influence of various developments brought about by the age, our natural assets are being damaged knowingly or unknowingly, and preventive efforts are being made by public and private individuals and organizations on these issues. The geographical structure of our city has not yet been subjected to serious damage that requires high costs to compensate. However, awareness of the development of more and more effective precautions against all kinds of existing and possible destruction needs to be strengthened.

Covered by sea on three sides, our country has a very high geographical power with its rivers, lakes, reeds, various wetlands and plant richness.

Muş province has an additional richness within the geographical power of our country in general. We have very rich wetlands and water resources that cover the entire geography of the province.

We have a rich geography with water resources and wetlands like Bulanık Lake, Kaz Lake, Hamurpet Lakes, IRON Reeds, Karasu, Murat Rivers, Kocasu and Kaynarca Streams, lakes of various sizes and reeds located throughout the province, seasonal streams, ponds, Alparslan 1 and Alparslan 2 Dam lakes.

In addition, with its rich vegetation, it creates suitable environments for various creatures to come to life in the provincial geography.

In terms of water birds, birds of prey and terrestrial birds, our country hosts important and very rich migration routes in an area covering Africa, the Middle East, Europe, Eurasia and Russia.

Our province of Muş is located on one of these routes. One of these routes passes through Muş province. In addition to the migration mobility from North to South and South to North, the province of Muş offers a crossroads feature and we can see the migration mobility in the northeast and southwest directions in Muş Province in the spring and autumn periods. For this reason, we can see various bird species in the provincial geography.

It is possible to examine the movements of bird species during the Spring, Summer, Autumn and Winter periods in almost all regions of our country.

Muş province, with its geographical power and richness, also hosts species that are internationally endangered or at risk. Such as Bustard, Crane, Demoiselle Crane, Anatolian Mountain Crane, Mezgeldek (little bustard).

The largest population of Bustards, which are threatened, endangered and at risk on an international scale, in Europe, Eurasia and in our country, is located in the Muş, Malazgirt and Bulanık plains, steppes and partly in the Varto region. Several families of Anatolian Mountain cranes, which are called the 4th species of cranes in our country, are found in Varto, Malazgirt and Bulanık. We can see Demoiselle Cranes during migration times. We have not yet been able to identify the nest areas exactly.

Birds have an important place in ecological balance.

We can detect indicators of the simplicity of the natural structure and how much it is polluted or damaged by examining the presence of birds.

We have strong and rich natural beings that are pleasing, give hope and happiness. However, we continue to harm natural life every day, knowingly or unknowingly.

Protecting our wetlands and living creatures against all kinds of destruction and handing them over to future generations as a whole is one of our vital responsibilities towards nature and the future.

Illegal or unconscious hunting, the waste we release into the environment, pollution and drying of wetlands, factors that cause changes in their sources, directions and flow regimes, and domestic and industrial wastes can cause damage to the environment and ecological balance.

Developing conservation awareness and precautions taken need to exceed the rate of increase in destruction.

There are many stork nests in all of the plain villages, in almost all villages around the Karasu and Murat Rivers, Kocasu and Kaynarca streams, lakes, reeds and wet meadows, and within the villages. Great love is shown to storks, which are considered a symbol of abundance. This is also true for cranes. Local people also show great love to cranes. However, since cranes are very timid, they prefer areas away from human settlements and human influence. We believe that once they realize that they are safe, the number of Cranes in Anatolia will increase, as in the past.

For bird species, incubation periods are the most sensitive and weakest periods. Approaching their nests or areas where they live can disturb and unsettle them a lot. It may cause some species to abandon the nest permanently.

As TelliTurna Nature Association, we have been trying to continue research and social studies aimed at the protection of natural life in our province's geography for more than 10 years.

We assume that there are more than 400 bird species in Muş province, which is rich in wetlands.

We can consider the majority of the birds we see throughout the province as native species. They spend the spring, summer and autumn periods here. Depending on the season and weather conditions, they go for an average of 3, 4 or 5 months and start coming back in the last period of winter. They breed and multiply here and come back for a short time. There are also species that do not migrate or partially migrate in our province, even if it is winter.

Birds make a high effort in migration, which requires a long journey. Some species migrate 20 km, some species migrate 10,000 km or more. To do this, they need to be well-fed, strong and healthy. The rich nature of our city hosts many and various bird species during their migration processes. We can easily see these diversities during times of migration.

Water is an essential natural resource for all living things to exist, develop and continue their existence.

According to the data accepted by experts and hydrologist, countries are divided into three according to the water resources they have.

Countries in Terms of Water Potentials

<i>Water-rich countries</i>	They are those who have an average of 10,000 cubic meters or more of water per person per year.
<i>Countries in Water Stress</i>	These are countries with an average water potential of 1,000 to 2,000 cubic meters per person per year.
<i>Countries in Water Scarcity</i>	These are countries that have an average of less than 1,000 cubic meters of water per person per year.

Turkey has a special and privileged place in the Middle East in terms of water resources. The residential areas in our country are mostly located close to rivers, lakes and seas. Turkey has all the characteristics of a peninsula surrounded by sea on three sides. The existence of dams, many small dams and ponds, lakes, wetlands, reeds, seasonal and permanent streams, streams and rivers has positive effects on Turkish economic power, social, cultural and psychological power.

- Turkey is a country rich in underground and surface waters.
- Turkey's water resources are always renewing and strengthening themselves.
- High mountain ranges extend parallel to each other in Eastern Anatolia.
- The streams originating from the mountains flow through the valleys they form and reach the seas, lakes and closed basins or underground water basins.
- Our country is the richest country in the region in terms of rivers and lakes.

Our country seems to be "Water Rich" with its water power, wealth and potential.

Among the geographical power and richness of our country in general, the province of Muş contains an additional richness. We have very rich wetlands and water resources that cover the entire geography of the province. We have a wetland-rich geography with Bulanık Lake, Kaz Lake, Hamurpet Lakes, IRON Reeds, Karasu, Murat Rivers, Kocasu and Kaynarca Streams, lakes and reeds of various sizes throughout the province, seasonal and permanent streams, spring waters, ponds. The majority of living species live in or around wetlands. Since water resources are the primary source of existence for all living things, the study "Wetlands and Bird Species in Muş" has been discussed in two main parts: "Wetlands" and "Birds".

Best regards,

Telli Turna (Demoiselle Crane) Nature Association
President of the Board of Directors
Kasım AVCİ

Wetland: All waters, swamps, reeds, natural or artificial, permanent or temporary, with stagnant or flowing waters, fresh, brackish or salty, covering depths not exceeding six meters during the low tide of the seas, and which are important as habitats for living creatures, especially water birds and turbiyes and the places that remain ecologically wetlands from the coastal edge line towards the landward side of these areas.

Artificial wetland: These are human-made water structures that meet at least one of the wetland criteria of international importance, including dams and ponds built for the purpose of drinking, domestic and irrigation water supply and electricity generation, and the wetland ecosystems formed around them.

Reed areas: These are areas where plant species such as bulrush (*Typha sp.*), reed (*Phragmites sp.*), rush grass (*Schoenoplectus sp.*), and kofa (*Juncus sp.*) develop.

Wetland border: The line passing through the buffer zone border in wetlands of national and local importance.

Wetland management plan: These are plans that define all activities and precautions such as protection, use, research, monitoring and control with a holistic approach to ensure the rational use of wetlands.

Sustainable use area: Natural or semi-natural, open water surfaces, lagoons, estuaries, salt pans, temporary and permanent fresh and salt water marshes, wetland meadows, reeds and peat lands, and dunes, beaches, shrubs and woodlands that ecologically support these ecosystems. It refers to the region where people's economic activities such as fishing, reed farming, peat extraction, forestry, gathering, agriculture and animal husbandry are traditionally allowed to be carried out in habitats such as flooded forest.

Wetland Protection Principles:

- a) It is imperative that wetlands are not polluted and their natural structures and ecological characters are protected. In all kinds of land and water use planning, the protection of the functions and values of wetlands is taken into account.
- b) Necessary precautions are taken by the relevant administration to protect and develop biological diversity in wetlands.
- c) Activities that will contribute to the conservation-use balance and development of wetlands are supported and encouraged.
- ç) Rehabilitation of wetlands with degraded ecological character is provided.
- d) Necessary precautions are taken for the recovery of technically and economically suitable dried wetlands.
- e) Care is taken to protect and increase waterfowl populations in wetlands.
- f) The impact of projects and activities to be carried out in the basin on the wetland is taken into account.
- g) In the protection, registration, planning and management of wetlands, the provisions of the Cultural and Natural Assets Protection Law No. 2863 dated 21/3/1983 are taken into consideration.